

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló, a vobis institutum ad ca: litarum partiu: proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytösdékből.

ulások.

Burián István báró közös pénzügyminiszter személyében új alkusz érkezett tegnap a politikai színtérre. Egyezkedni, lebeszélni, rábeszélni akar, hogy az álló vízbeled kisarjassza a jövő reményességének fáját.

Hogy kísérletei sikertelenek maradnak, bizonyos, akár a kétszerkedő. Magyarországot ma a nemzeti követelmények javára adandó engedmény nélkül lehetetlen kormányozni. Ezt tudja mindenki. Csak Beck báró és Fejérvári báró nem akarják sehogyan elismerni. A király pedig ragaszkodik régi álláspontjához, mert voltak magyar államférfiak: Hodossy, Wekerle, a kik őt abban megerősítették. Hogy azonban az eddigi helyzet mily erősen tartja magát, kitűnik abból a beszélgetésből, a mely — egyik fővárosi lap szerint — Dániel Ernő báró és Andrássy Gyula gróf között lefolyt. A párbeszédet a tudósító így jegyezte fel:

Dániel Ernő a válság megoldása céljából szóba hozta, — hogy a szövetkezett ellenzék leghelyesebb, ha elejti most a magyar vezényszót.

Andrássy Gyula gróf: És miért ejtse el?

Dániel Ernő: Mert most nem időszerű, majd eljön annak az ideje.

Andrássy Gyula gróf: És ha eljön az ideje, akkor ti is követeltek?

Dániel Ernő: Mindenesetre.

Andrássy Gyula gróf: Ez igen szép dolog

volna, de Bécsben *elböl* ellenzik a magyar vezényszót. Tehát most is, később is, ellenezni fogják. Bármiok csak akkor jön el tehát az ideje, ha azt követeljük. Ha csak időhalasztásról volna szó, lehetne az elhatározásról beszélni, de *elutleg* vannak ellene. Ezért kell a kérdést elvileg most is el dönteni.

— Egyébiránt — folytatta tovább Andrássy fejtegetéseit, — az nem határoz, hogy te nem helyesled a magyar vezényszót, az sem határozna, ha én nem helyeselném. Az a fő, hogy a függetlenségi párt *enélkül* semmiféle katonai áldozatot, újabb terhet, költséget meg nem szavaz.

— Arra kell tehát felelni, hogy lehet-e a függetlenségi párt *ellenére* itt békés kormányzást teremteni?

— Vagy talán feloszlatták a Házat? Hiszen te is tudod és mindenki tudja, hogy a nemzeti közfelfogás *itt elcsöpör mindenféle áramlatot*, amely szembe helyezkedik a nemzeti kívánalmakkal. *Új választás esetén itt nem lesz más többség*, mint a függetlenségi párti.

Ehhez is szükségtelen a kommentár.

A helyi autonómiák szükségessége és azok mikénti megalkotása.

Irta: **JESZENÁK GÁBOR BÁRÓ.**

I.

Ha vissza tekintünk a nem is messze múltba, úgy széjjel e hazában valóban paradicsomi állapotok vonulnak el szemünk előtt.

A községek lelkipásztorai ama korban oly

szerencsés helyzetben voltak, hogy mindent, ami a hívek előtt ódiomot kelthetett és fáradtsággal járt volna, azt a polgári községek, illetve ezekben a nótáriusok intézték és ők jóformán csak a gyümölcsöket élvezték.

Ez volt akkor a korszellem, a mellyel járt a kath. egyház intézményeinek nemcsak támogatása, de majdnem teljes ellátása is.

A nótáriusok, noha hatalmuk már akkor is elég nagy volt, még sem mertek ezzel szembe szállani, mert ők álltak a politikai felsőbb hatóságok, a melyek a lelkipásztort azok esetleges inzultusaival szemben hathatós védelemben vétek.

Igy volt ez az egész vonalon, jelesen pedig az iskolai területünk minden mozzanatában.

Az 1868: XXXVIII. t. c. 25. §-ának 2-ik bekezdése erre nézve elég tág tért is nyújtott, kimondván azt, hogy ott, hol a politikai község a felekezeti iskolát eddig fenntartotta, az továbbra is fenntarthatja.

E szakaszt pedig magyarázták az összes hatóságok egész helyesen olyképen, hogy a fenntartás alatt nemcsak az iskoláknak a meglévő állapotban, a melyben azokat a törvényhozás akkor találta, való konzerválást, de esetleg azoknak, ha a szükség úgy kívánna, újabb tantermekkel való kibővítést is értették és pedig annyira, hogy ezek is az 1868. év előtt létezett iskolaépülettel együtt tisztán hitközségi jellegű kath. iskoláknak tekintettek.

Az idők azonban változtak, de nem jobbakra, hanem határozottan rosszabbakra és ennek fő szignaturájává lett nem a kath. intézmények, jelesen pedig a kath. iskolaügy támogatása, hanem azoknak egyenes elnyomása.

Megtették ezt az intéző körök sok esetben erőszakosan, de ha nem is történt ez mindig így, ravasz számítással általuk olyan határozatot hoztak, hogy a kath. egyházak, hasonlólag a protestánsok és zsidókéhoz, boldoguljanak úgy amint

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Tévedésben . . .

Mikor a tanári kar éretnek nyilvánított: örömtől dagadó kebellem jártam-keltem a gimnázium falai között és fogadtam nagylelkűen tanárain és tanulótarzaim üdvözlését. Miért is ne tettem volna, mikor már érettség vagyok. Tizenhét éves és már érettség előttem áll az élet a boldog jövővel, — mert annak gondoltam a jövőt — szabadsággal s reménnyel . . . minden gondolat, mely átfut agyamon, minden érzélem, mely szívemben megfordul, repíti lelkemet a szélvész szárnyain, hogy megkeresse azt a pontot, azt a boldog helyet, hol egy ideig pihenőre megáll, hol az ifju lélek boldogságát megtalálja . . . Utnak indultam szülőim házába elfáradt lelkemet fölfrissíteni a szeretet, a természet és a körülöttem élő emberek által; ezt kerestem, megtaláltam: de csalódtam.

Szépén összehajtv a érettségi bizonyítványomat zsebembe raktam, hogy utnak induljak a szokásos látogatásokat megcselekedni, mint az a mai világban divat, mert a társadalom és a műveltség megkívánja. — Érett vagyok! annyit már tudok a társadalmi tudományból és az élet műveltségéből, hogy ezt is meg kell cselekedni. Büszke voltam; nemcsak mivel én voltam a falu szülőltjei közül az első, ki már érettség a tanulmánya alapján, hanem

mivel azt gondoltam, hogy az érettségi megadja a jussot, hogy az emberek között az első helyet foglaljam el; azt hiszem, meg tudom hódítani vele az egész világot . . . Boldog voltam és szabad! szabadságomban állott olyan gondolatokkal foglalkozni, melyek lelki boldogságot nyújtanak; szabad volt egy kissé képzelődnöm, hogy a boldogságot szebb szímben láthassam; meg volt engedve minden s azért a szabadságban elképzeltem egy ideált tarka képekkel díszítettem fel. — Elképzeltem egy valódi ideált, kiből összpontosulni láttam a saját lelki tulajdonságaimat, a kiből reméltam, hogy megtalálom a lelki összhangot, a ki örömet fog nyújtani s tétetni eddigi boldogságomat s a kinek dédelgető szava enyhíti a fáradalmakat és fájdalmakat, miket a mindennapi küzdelemben szenved az ember, mert épen ezen küzdelem árán szerzett boldogság adja a meglegedést.

Sötét fekete haj; ragyogó fekete szemek; mosolygó arc; kicsiny szája, piros ajkakkal; közepes termet; őszinteség, kedvesség, gyöngédség; ezek voltak azok a tulajdonságok és lelket jellemző vonások, niket a jövőbe tekintő és kutató szememmel kerestem. — Ezen gondolatoktól el telve mentem ki a kis kapun, mikor messziről csengő női hang hatolt fülembe szívemig s megremegtette egész testemet; mikor felocsudtam a pillanatnyi zavaros mámorból, előttem állott iskolatársam: a szomszéd kaszárni leánya, a szép kis Melánia. Hogy mit szóljak hozzá, azt nem tudtam hamarjában, mert abból nem érettségiz-

tem; hogy mit tegyek, azt sem tudtam; megcsókoljam e őt, vagy kezét csókoljak neki, nem tudtam, melyiket engedni; inkább sejtettem, hogy egyiket se. Csak néztem és szólatlanul állottam előtte, mikor gyonyosan felém vágta a szavakat: — Ilyen az érett fiatal ember!

Mikor e szót hallottam: „érett fiatal ember”, agyamban a gondolatok ide s tova szállongtak, mintha kicsérélődtek volna ereim: égtek és duzzadtak, szívem hevesem dobogott; szemeim mint a tűz: sziporkáztak! megindult belőlem a szóáradat s dicsértem a maturámat és rémes szavakkal festettem le előtte azokat a szurkolásokat, miket ki kell ott állani; s mindezt mégis legyőztem s most már érettség vagyok. Ó gratulált és dicsért; e dicsérettől elkapatva mentem el hozzájuk az első látogatást leróni, mint érett ember; mint olyan, a ki előtt nyitva áll a leányos mamák otthona. Kimondhatatlan önteltés uralkodott szívemben az első látogatásokról, mert azt hittem, hogy Melánia élete s az én sorsom valamikor együvé fognak forni örökre és elválaszthatatlanul a szent házasság által. Ragaszkodása és kedvessége azt a reménységet táplálta szívemben, hogy ő nélkülem és én ő nélküle élni nem tudunk. Láttam beszédéből, tekintetéből, hogy vonzódik hozzám, hogy szeret, mint barátját, mint testvérét; s midőn ily gondolatokkal és reményekkel eltelve távoztam tőle a legközelebbi viszontlátásig, fölébredt bennem az érett ember tudata.

Mullott az idő s én mindig öregebb let-

Mai lapunk 4 oldal.

tudnak, a polgári községek támogatását azonban az újabb iskoláépítések és ezek fenntartása tekintetében többé nem élvezhetik.

A törvény maradt ugyan a régi és megmaradt a többi között az 1868. évi XXXVIII. t. c. 25. §-a is, de megváltozott a törvény magyarázata és pedig egész határozottan s ugyazólván egyedül a kath. egyház kárára.

Egynehány év óta ugyanis oda magyarázták azt, hogy a polgári községek a meglévő, vagyis az 1868. év előtti iskolákat akkori állapotukban fenntarthatják és ha azok esetleg mégis új tantermeket építettek volna, ezek a népoktatási törvény 24. §-ára való hivatkozással községi iskoláknak tekintettek.

Hogy pedig a katolikusoknak valami mézes madzagot is nyújtsanak, kimondták több határozatban azt, hogy ime megezhettek ti ezt egész jól másként is, mert ott van az 1868. évi XXXVIII. t. c. 11. §-a, a mely szerint a felekezetek állíthatnak tanintézeteket és ehhez híveik anyagi hozzájárulását igénybe vehetik. A midőn pedig ezt felsőbb helyről így hangoztatták, ezáltal az összes hazai felekezeteket és ezek között a katolikusokat is az önkormányzati élet terére utalták. Szépen hangzott ez így, úgy könnyedén odavetve, de bizony másként tűnt ez fel a gyakorlati életben nálunk katolikusoknál; mert míg a protestánsok és zsidók, akik eddig is teljesen önállólag s a polgári községektől függetlenül intézték egyházi és iskolai ügyeiket, itt semmi csorbát nem szenvedtek, addig mi katolikusok, a kik ha valahol birtunk még helyi autonómiával, erre a legnagyobb zavarba jutottunk. És ha ez így tart állandóan tovább, ugyazólván valamennyi iskolánk ez újfajta pusztításnak esik áldozatul. Helyesen tehát és még jókor fogták fel a helyzetet egyes keresztény szellemű országgyűlési képviselők, jelese pedig dr. Csernoch János prelátus-kanonok, a kik felszólalásukkal a jelenlegi közköztudástügyi miniszter, Berzevics Albertet egy oly irányú nyilatkozatra bírták rá, hogy a polgári községek a kath. iskolákat úgy, mint az egynehány év előtt történt, most is zavartalanul fejleszthetik, vagyis újabb tantermekkel bővíthetik. Valóban nagy vívmány volt ez, de az nem azt jelenté, hogy a régi paradiisomi állapotok ismét visszatértek és így mi újra a gondatlan pihenésre hajthatjuk le fejünket.

Fegyverszünet biz ez csak, de még legkevésbé sem teljes békekötés.

A fegyverszünet ideje alatt pedig az ellenfelek nem mértek ugyan össze fegyvereiket, hanem annál inkább teszik meg nem egy izben az újabb harcokra vonatkozó gyökeres előkészületeket.

Megtörténhetik ugyanis könnyen az, hogy változván a miniszter személye, a multak után

tem az érettségben, a napról-napra való találkozások egyre nagyobb bizalmat öntöttek lelkembe s bátorságot arra a lépésre, mely előttem talán még éretlen volt.

Fáradtan hajolt le a nap nyugvó helyére, midőn a templom körüli fáskert zöldre füves réten csevegve sétáltunk; beszélünk az életről, a szerelemről, a boldogságról, úgy, a hogy fel tudtuk fogni annak értelmét; mindent összehordtunk ifjú agyunk száguldó gondolataiból egymást élnékíteni, vidámitani; még egy fogadást is megszerkesztettem, mikor észrevettem, hogy szemem egy pontnak nézésébe szorakozottan elmerülnek, főlegzentem őt álmodozó ábrándozásából.

— Fogadjunk föl — mondá neki — Melánia, megmondom mi baja s mit vesztett el.

Pir futott át halovány arcán, forgolódott, gondolkodott és szabadkozott, hogy nincsen semmi baja s nem vesztett el semmit; láttam, hogy a kérdésenmel valami fájdalmas pontot érintettem meg lelkében s épen ez okozta azt a zavart ijedséget s tiltakozott még a gondolat ellen is, hogy én talán mint gondolatolvasó megmondjam és nyilvánosságra hozzam az ő baját. Tovább ajánlottam e fogadást s ingereltem őt, s kíváncsiságot egyre jobban felcsigáztam, míg végre is beleegyezett; kérőre fogta a dolgot s én engedtem az unszólásnak, megmagyarázva a dolgot kifejtettem a következőket:

— Mi baja? Baja egy szép város az alföldön! s most, mivel megmondtam, hogy mi baja? elvesztette a fogadást. Ő boszankodott és zsembelt, míg el nem bucsuzott.

következtetve, a polgári községeknek az iskolai és egyéb ügyekben a mi támogatásunkat újra megülthetjük és akkor, ha magunkat a nekünk most juttatott fegyverszünet ideje alatt a kellőképen fel nem véteztük és helyi autonómiánkat még nem alkottuk, megint csak a kapkodás stádiuma fog nálunk bekövetkezni és pedig nyilvánvalólag nem a kath. iskoláügy javára.

Igaz ugyan az is, hogy a mostani iskolaszékeket is megilleti az újabb ministeri rendelet értelmében bizonyos autonómiai jogkör; de ez, az igazat megvallva, mégis csak olyan intézmény, a mely valami ugyan s j. bb a semminél, de mégsem a polgári községekkel teljesen egyrangú tényező és így ezzel beérünk semminkép nem lehet. De ha feltesszük is, hogy a jelenlegi vallás- és közoktatási miniszter szellemében lesznek az ügyek továbbra is állandóan intézve és a kath. iskoláügyeket a polgári községek zavartalanul eláthatják, minden kétségen felülálló dolog mégis az, hogy a helyi autonómiáknak a megalkotása így is nemcsak üdvös, hanem határozottan szükséges is.

Az 1868. évi XXXVIII. t. c. 25. §-ának 2-ik bekezdése értelmében ugyanis a polgári községek a felekezeti iskolákat csak „fenntarthatják,” de azokat fenntartani nem kötelesek; így álván tehát a dolog, ki áll érte jót, hogy azok e támogatást az igazságos és félrevezeték hatása alatt adandó alkalommal elvonni nem fogják?

Sőt azt mondani, hogy az az átkos szellem, mely ezidő szerint a levegőt betölti s minden intézményt az állam polip karjai közé szorítani igyekszik, nem egy izben fogja a katolikus iskolákat a fenti értelemben a polgári községek támogatásától megfosztani. És hiába fogunk mi ekkor bárhová is felebezni, maga a mostani jóakaratu miniszter sem fog rajtuk, illetve iskoláinkon segíteni, mert ez a törvény világos rendelkezése, a melytől pedig neki lehet eltérnie.

De feltéve és még nem engedve ama esetet is, hogy a polgári községek a támogatást kath. iskoláinktól elvonni sehol nem fogják, ki áll érte jót, hogy maga a kath. iskolák fejlesztésének bázisát képező 1868. évi XXXVIII. t. c. 25. §-a továbbra is teljes érvényben fog megmaradni és törvényhozási uton megszüntettni nem fog?

Ez az oka annak, hogy a helyi autonómiáknak a dolgok mostani állapotában való megalkotása igenis fontos és egyértelmű kath. intézményeink, de kivált iskoláink jövőjének a biztosításával. Lehet, hogy ez idő szerint arra elég sok esetben szükség még nem lesz, de lehet rá szükség idővel és hogy ez akkor mennyre lesz javunkra, ha a polgári községektől esetleg elhagyatunk, ki lenne az, a ki azt a multak tapasztalatai után belátni képes nem volna?

En is elballagtam haza. Az a tudat, hogy barátinómet így rászédhettem: emelte bennem az érettség fokát, de másrészt bizonyos sejtelem és kétség lepte el szívemet; hangulatom borúsá vált: mert gondolataim mindig csak a szomszédságban, nála jártak s mintha előre sejtettem volna, hogy ez volt az utolsó találkozásunk.

Nem találtam nyugtatómat s még aznap újra látni akartam őt. El is indultam kertünkbe s a kerítésen átereszkedve megvontam magam egy orgonabokor aljában s lestem az ablakot, hogy az ő alakját megláthassam. Végre megjelent az utolsó ablaknál egy női fej a sötétben; csak az alakját láttam, mely nem mozdult onnét; odalopodkoztam, hogy elrebejtem neki szívem érzelmeit, de ahogyan beleköttem: egy csattanás érte arcomat az ablakon keresztül, a kéz és a szavak a szobalányra vallottak, ki éppen akkor várta az ablakhoz ideáját: a szabó legényt.

A szegyetől csak annyit tudtam neki mondani:

— Tévedni méltóztatott . . .

S én mint megsértett érett ember disqualifikálnak éreztem magam e tájékon; egy pofon égető nyomával s az első megpróbáltatással indultam utnak újra e csalódásból a másikba eine jelszóval:

— Ember küzdj és bizva, bizzál!

Rácz Dezső.

UJDONSÁGOK.

— **Egyházmegyei hír.** Fodor Ferenc sárbogárdi plebános a székesfehérvári alsó esperesi kerület li esperessé kinevezte-tett.

— **A Magyarországi kath. Egyesületek Országos szövetsége** Komáromban 1905. május 21, 22, 23-án keresztény szociális kurzust rendez, melynek napirendje a következők:

21-én vasárnap délután

4 órákor a komáromi keresztény munkások gyűlése a kath. legényegylet helyiségében.

d. u. 5 órákor a ker. növendék ülése a Majláth iskola d. sztermében Geöcze Sarolta szakelőadása mellett.

22-én, hétfőn

d. e. 9 órákor előadások a legényegyletben:

1. Elnöki megnyitó.
2. Kivándorlás, — Ladányi Miklós.
3. Munkás kérdés, — Dr. Gicswein Sándor.
4. Ipartörvény, — Dr. Ernst Sándor.
5. Házi ipar, — Öveges Kálmán.

Délután 5 órákor népies ülés a kath. legényegylet nagytermében:

1. Védekezés az alkoholizmus ellen, — Fischer Colbric Agoston kassai püspök.
2. Közegészség, — Dr. Bereuczy László.
3. A nép szabad órái, — Naher István.

23-án, kedden

délután 9 órákor előadások a legényegyletben:

1. Községek szocialis feladatai, Kisfaludy M.
2. Telekviszonyok, — Héris Márton.
3. Ifjusági egylet, — Esztergályos József.
4. Szövetkezetek, — Palkovics Viktor.
5. Állatvédelem, — Keleti József.

Délután 5 órákor népies ülés a legényegylet nagytermében:

1. Hitelügyek, — Udvary Ferenc.
2. Keresztény restauratio, Szentivány Károly.
3. A szocialis kérdés megoldása Dr. Gicswein Sándor.
4. Záró beszéd.

— **A tornászok jünálisa.** A „Széke-fehérvári Torna Club” vigalmi bizottsága a Polgári Lövölde helyiségében f. évi június 3-án tartja zártkörű jünálisát. Belépti-díj személyenkint 2 k. családjegy 4 k. Kezdeté esti 8 órákor.

— **Nagybeteg.** Huszár Ágost megyénk alispánja — a mint részvétellel értesülünk súlyosan megbetegedett. Nemrégiben testén tályog támadt, a melyt Bartha F. egyetemi professzor kedden már másodsor volt kénytelen oropálni. A beteg főtisztviselő állapota 75 éves kora miatt nem csekély aggodalmat kelt környezetében.

— **Öngyilkosság.** Rémes látványra tért haza a napokban Bakos Istvánné velencei asszony. Egy év óta betegnek fekvő urát az ágy szélén ülve találta, melléből ömlött a vér. Az asszony a borzalmas látványra egy rémes sikolylyal eszméletlenül összeesett. A besiető házbelleknek Bakos István csak annyit tudott mondani, hogy: magam tettem. A helyszínére hívott orvos már csak a halál beálltát konstátálhatta. Bakos gyógyíthatatlan betegsége fölötti elkeseredésében követte el tettét.

— **Kanyaró.** Rácalmáshoz tartozó Kulcs pusztán a kanyaró járványosan fellépett. A hatóságok részéről a szükséges óvintézkedések megtétek, az alispán az iskolák bezárását elrendelte.

— **A pénz ördöge.** Rettenetes bünbe kevert a pénz ördöge egy pátkai földmives családot. Ifj. Csapó Istvánál nála lakott az édesanyja id. Csapó Istvánné született Szőnyegi Erzsébet egy 70 év körüli öreg asszony. Ennek a pénzére vágyódott a fia, de különösen ennek felesége Kiss Julianna. A házastársak nem tudták kivárni az öregasszony halálát, elhatározták, hogy elteszik a láb alól. Rézgálicot keverték borába és azt megittatták vele. A mérég azonban nem bizonyult elég erősnek, mert a rögtöni orvosi segély id. Csapó Istvánnét megmentette az életnek. A mérégkeverő férjet és feleséget feljelentették a helybeli kir. ügyészségnek.

— **Halálozás.** Hollósy Ferenc fodrász és neje megtört szívvel jelentik, hogy 12 hónapos leánykájuk, Mariska, az anyjakok hónapja költözött. Temetése pénteken d. u. fél 4 órakor lesz a Kossuth-utcából.

— **Lökötő avagy részeg?** Ezt a kérdést szeretné megfajteni a rendőrség Szívós György szegszárdi illetőségű cipészességét személyiségét illetőleg. Szívós György, aki azért jött Székesfehérvárra, hogy itt mint póttartalékos bevonuljon ezredéhez f. hó 15-én délután a Hollósy-féle budai-úti Ósbudavár vendéglő udvarán felült Hammer József helybeli lakos kocsjára és elhajtattott. A sétakocsizás azonban nem sokáig tartott, mert Szívós Györgyöt már a budai-úti vámháznál elfogták és átadták a rendőrségnek. Szívós György semmit sem akar tudni a dologról azt állítván, hogy részeg volt. A rendőrség távirati kérdést intézett a szegszárdi rendőrséghez Szívós György személyét illetőleg.

— **Esküdtársak.** II. nap. — Gyenei István sárkeresztúri 52 éves földmives ügyében, aki gyujtogatással vádolva került az esküdtek elé, — kedden késő este mondták ki a verdiktet. Az esküdtek Gyeneit nem találták bűnösnek a vádbeli cselekményben, mire a bíróság felmentő ítéletet hozott. Gyenei Istvánt nyomban szabadlábra helyezték.

III. Nap. — Az esküdtársak főtárgyalások III-ik napján, f. hó 17-én egy 16 éves Pál Sándor mányi lakos últ a vádlottak padján. Pál Sándor büne az, hogy a múlt év május havában Zimmermann Ignác mányi földmiveset egy kövel úgy dobta fejbe, hogy az aghyártagyuladást kapott, amibe pár nap múlva belehalt. Tekintettel a vádlott ifjú korára, a kir. ügyész halált okozó súlyos testi sértés vétségével vádolta Pál Sándort.

Az esküdtársak a következőképp alakult meg: Elnök: dr. Mader Ferenc. Szavazóbirák: Madarassy István és Siposs Sándor. Jegyző: dr. Igaz Gusztáv. Közvádló: dr. Mendelényi László. Védő: dr. Saára Gyula.

Esküdtek: Sigray Sándor, Plossek Ferenc, Szalay János, Józsa Ernő, Huber Ágoston, Bóné Kálmán, Farkas Gyula, Lautner Ferenc, Fekete István, Rák Mihály, Almássy József, Leopold Gusztáv. Pótesküdt: Grünfeld Ignác.

A vádlott a tárgyalás folyamán azzal védekezik, hogy fogalma sem volt arról, hogy egy kődobás következtében Zimmermann meg fog halni. A kihallgatott tanúk vallomása is Pál Sándor

javára eset. Az esküdtek nem találták bűnösnek a vádlottat, mire a bíróság Pál Sándort a vad és következményeinek terhe, alól felmentette.

VI. nap. Ma az esküdtársi ciklus utolsó napján Huber Mátyas 44 éves isztiméri földmives últ a vádlottak padján, aki ez év április 3-án a töle elváltan élő feleségének kedvesét egy bottal úgy föbe vágta; hogy Horri János, a sértett, még aznap belehalt sebébe.

Az esküdtársak a következőképp alakult meg: Elnök: Dr. Mader Ferenc; Szavazóbirák: Madarassy István és Siposs Sándor. Jegyző: Dr. Békés Gyula. Közvádló: Hrabovszky Aurél kir. alügyész. Védő: Dr. Krausz Emil. Esküdtársak: Plossek Ferenc, Szalay János, Lauchs József, Bogyai Károly, Huber Ágoston, Almássy József, Paulini Béla, Bognár N. József, Rák Mihály, Józsa Ernő, Farkas Gyula, András-kovics József. Pótesküdt: Boross Sándor.

Mielőtt a tárgyalás megkezdődött volna Hrabovszky Aurél kir. alügyész az iránt tesz indítványt, hogy az elnök rendelje el a zárt ülést, miután a tárgyalás folyamán a női becsületet erősen kompromittáló ügyek fognak szőnyegre kerülni. Az elnök a zárt ülést el is rendeli, *sőt még a sajtó képviselőit is távozásra szólítja fel, ami elég furcsa és érthetetlen dolog. Az országgyűlés zárt ülésein a hírlapírók jelen lehetnek, de a székesfehérvári esküdtársak tárgyalásain nincs helyük.*

— **Dühöngő férj.** Sulyos belső és külső sérülésekkel szállították a napokban a Szent-György közkórházba Antal Istvánné szül. Barabás Anna Csirip pusztai lakosnő. Az asszony egy örökösödési ügy tárgyalása végett járt Székesfehérvárra a közjegyzőnél. Mikor hazament részeges férje, aki már pénzt várt, követelőzni kezdett rajta. Az asszony azon kijelentésére, hogy pénzt majd csak pár hét múlva kapnak, Antal István éktelen dühbe jött és egy kötéllal elverte a feleségét, akit a szenvedett sérülések sulyos természetűek a kórházba kellett szállítani.

— **Egy csók miatt.** Bíró: lépjen előre kisasszony! Neve?

Panaszoszó: Goldberger Micike.

— Foglalkozása?

— Pénztárosnő vagyok a „kék harisnyához” címzett kávéházban.

— Hány éves?

— 19 multam.

— Mikor?

— (Rövid-habozás: után) 1890-ben.

— Tehát 25 estendő?

— (Pirulva.) Oh kérem! Csak a jövő hónapban leszek.

— Mi az ön panasz?

— Ez az ur (a vádlottra mutat) a kávéházban többek láttára megcsókolt.

— Bíró: (a vádlotthoz.) Hallotta a vádat?

— Vádlott: Igen; csak hogy az én szerény véleményem szerint azzal a csókkal még nem követtem el becsületsértést. Mert: vagy ől esett a kisasszonynak az én csókom, vagy nem. Ha jól esett, minek panaszkodik s ha nem jól esett, akkor nekem van okom panaszra, nem neki.

— Ne okoskodjék. Az én feladatomban lesz elbírálni: követett-e el becsületsértést, vagy sem. Tehát beismeri, hogy megcsókolta?

— Kérem: mióta becsületsértés a csók?

— Hiszen ha jogos volna a kisasszony panasz, akkor a kölcsönös becsületsértés esete forogna fenn, ha például engem nyomba visszacsókolt volna.

— Csak hogy nem csókolta vissza.

— Arról én nem tehetek. Én bizonyosan nem panaszkodnám, ha visszacsókolt volna. Egyébiránt tekintetes járásbíró ur! Többször megtörtént már, hogy a kisasszonyt a kávéházban megcsókolták és sose panaszkodott. Miért fordul éppen én ellenem?

Panaszoszó: Hazudik!

Vádlott: Bizonyítani tudom.

Bíró: Ilyesmit nem lehet bizonyítani... Kisasszony! Talán megelégednék ön azzal, ha a vádlott ünnepélyesen bocsánatot kérne.

Panaszoszó: Egy feltétel alatt: ha ez az eset nem kerül az újságokba.

Vádlott: Oh ne tessék félni nem csinálók én a kisasszonynak reklámot. Hiszen feleségem van.

Panaszoszó: Pfüj szégyelje magát!

Vádlott: Azért, hogy feleségem van!

Panaszoszó: Oh nem! Azért, mert feleséges ember létre megcsókolt.

Vádlott: Eppen ez mutatja, hogy ez a csak egy apai csók volt.

Bíró: Kérjen tehát bocsánatot.

Vádlott: Bocsánom csak kisasszony: nem akartam megsérteni. Csak véletlenül történt, hogy ajkam a kegyed ajkához ért.

Panaszoszó: Hát a cuppanás?

Vádlott: Azt ünnepélyesen visszavonom.

(A tárgyalás nyomban véget ér.)

Hirdetmény.

A fejlődő kereskedelmi viszonyok, a mindikább önállóságra törekvő ipari tevékenység és a velük járó fokozódó hitel-igények az utóbbi időben úgy a fővárosban, mint a vidéken is számos pénzintézet alapítását eredményezték. Nemzetgazdasági céljuk az, rendeltetésük főleg oda irányul, hogy **kis és közép kereskedők, iparosok az ő érdekeinek megfelelő, hathatós támogatásban részesüljenek, hiteligenyeik pedig előnyös kamattétel objectív elbírálás mellett kielégítést nyerjenek.**

Ugyanezen törekvéstől vezérelve alapítottuk intézetünket és van szerencsénk értesíteni, hogy **működésünket**

1. hó 20-án megkezdjük.

Váltók leszámítását mindenkor a pénzügyviszonyokhoz mérten; legelőnyösebben ejtjük; **értékpapírok, külföldi utalványok idegen pénzek** adás-vételét a legjutányosabban eszközöljük. **Betéteket** takarékpénztári könyvekre és folyószámlára ez időszert 3.6 %-al kamatoztatunk, megjegyezve, hogy a 10% tőkeamat adót a sajátunkból fizetjük.

Törlesztéses jelzálogkölcsönöket 10 - 15 - 20 - 25 - 30 - 40 - 50 - 60 és 65 év alatt való törlesztésre engedélyezünk a **legelőnyösebb kamattal mellett, változtatlan, állandó annuitással**, mely egyenlő, előzetes, félévi részletekben fizetendő. A kölcsönkérvénynek tartalmaznia kell:

1. a kölcsönkérő nevét, polgári állását és pontos lakcímét;
2. a kért kölcsön összeget
3. a törlesztési időtartamot
4. a jelzálog felajánlott ingatlan megjelölését.

A kérvényhez csatolandó: a legújabb keletű telekkönyvi kivonat; hitelesített **kataszteri birtok ivek; házaknál pedig az adókönyv, hitelesített házbérjövendeli vallomás és tüzbiztosítási kötvény.**

Intézetünk a legmesszebb menő előzékenységet tanusít úgy a jelzálogkölcsönök, valamint bármely bankszerű ügyletek lebonyolítása körül és mindenkor szem előtt tartja t. ügyfelei érdekeinek megóvását.

Közgazdasági Bank és Takarékpénztár részvény-társaság

Nádor-utca 17. sz.

IRODALOM.

A Borromeus (kath. hitszónoklati havi folyóirat, kiadója és szerkesztője Gerebenics Sándor, győri káptalandombi lelkész, székesgyházi hitszónok) legutóbbi száma következő tartalommal jelent meg: Áldozó-csitörtökre. Boromiszta István, főszékesgyházi kanonok. Husvét után VI. vasárnapra. Gerebenics Sándor szerkesztőtől. Pünkösdvásárnapra. Dr. Podraczky István, v. püspök, káptalani helynök, rozsnói nagyprépostól. I. ünkösd-hétfőre. Gerebenics Sándor szerkesztőtől. Szentháromság vasárnapra, Gerebenics Sándor szerkesztőtől. Urnapra (Oltárszombat.): Boromiszta István, kalocsai főszékesgyházi kanonok, plebánostól. Pünkösöd után II. vasárnapra. Spuller Gyula garam-szöllősi plebánostól. Szent Péter és Pál apostolok ünnepére. Dr. Wucskics Gyula, nagyvárdi plebánostól. Bucsunapra. Cserniczky, amerikai róm. kath. lelkész. Jézus Szive szobrának megáldása alkalmára. Noszlopy Kálmán, felsőszakonyi plebánostól. Ujmisére. Gerebenics Sándor szerkesztőtől.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

B. I. A tanítói oklevél érettségi bizonyítvány értékelve bir. Az erre vonatkozó határozatot a m. kir. közigazg. bíróság hozta 2639—902. sz. a. elvi jelentőségű határozatában: „tisztviselői minősítés szempontjából a tanítóképzés elvégzését a főgimnáziumi, vagy főreáliskolai tanfolyam befejezésével és az érettségi vizsga letételével egyenértékűnek kell mondanunk. Szóval a tanítói képesítés fölér egy érettségi bizonyítvánnyal.

A KÖZGAZDASÁGI BANK ÉS TAKARÉK-PÉNZTÁR RÉSZÉNYTÁRSASÁG

PÉNZTÁR RÉSZÉNYTÁRSASÁG

f. hó 31-én d. e. 11 órakor.

saját üzletelhelyiségében Nádor-u. 17. sz.

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a társaság részvényesei tisztelettel meghívattak.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. A részvénytőke további befizetési módjainak megállapítása.
2. Az alapszabályok 5, 7, 49, 50, 51 §-ainak pótlása és módosítása.
3. A választmányának 5 taggal való kiegészítése és megválasztása.
4. Indítványok.

Székesfehérvár, 1905. máj. 18.

Dr. Rádai Lajos,
igazg. elnök.

Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, tartoznak az alapszabályok 13. §-a értelmében az eddigi befizetésről saját nevükre szóló elismervényt 8 nappal a közgyűlés előtt az intézet pénztáránál vagy a Magyar Általános Takarékpénztárnál Budapest V. József tér 14. sz. letétbe helyezni, s az erről szóló elismervényt a közgyűlés alapján felmutatni.

Óriási szerencse Töröknel!

Felülmulhatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt 19 millió koronánál több nyereseményt fizettünk ki nagyrabecstült vevőinknek; egyedül az utóbbi 6 hónapban a 2 legnagyobb nyereseményt, és pedig:

a **602,000** koronás nagy jutalmat a 98924 sz. sorsjegyre,
a **400,000** koronás legnagyobb főnyereseményt a 83451. sz. sorsjegyre,
továbbá **100,000, 80,000, 70,000, 60,000, 25,000, 20,000,**
több **15,000, 10,000** koronás és ezeken kívül még sok egyéb nagy nyereseményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb megkezdődő, a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 16. **110,000** sorsjegyre **55,000** pénznyeresemény jut és magyar osztálysorsjátékban ismét **55,000** összesen

14 millió 459,000 korona hatalmas összeget sorsolnak ki.

Mindenki keresse nevét!

Mindenki kiadérlje meg szerencsésjét azon számmal, mely neve avagy családtagjainak neve mellett áll.

(melyet a. h. c. sorrendben megtalálhat.)

Ádám 932	Cecília 82156	Gellért 79630	János 82967	Károly 83259	Salma 2985
Adél 4143	Celestia 83519	Gereben 83549	Jenő 83245	Marcel 2381	Sann 7979
Adolf 1890	Dániel 2778	Gergely 2797	József 2677	Margit 7599	Sándor 1783
Agnes 20422	David 5837	Géza 7260	József 7260	Mária 17707	Sári 23019
Agnes 20411	Denes 12426	Giuzella 5819	Josza 12320	Márkus 23014	Sarolta 24059
Agoston 23242	Dezso 23020	Gusztáv 18181	József 21452	Mártha 24082	Sabonyi 24250
Aladár 29118	Domokos 23006	György 2118	Judit 21092	Márton 21271	Simon 49244
Albert 48950	Dora 24250	Gyözö 23018	Juliska 21258	Matild 40705	Szardna 57216
Alfréd 59119	Dorotea 29279	Gyula 21266	Kálmán 40142	Mátyás 40830	Taksony 23675
Alma 72818	Edith 23010	Hedvig 29253	Karolina 24572	Wanda 24572	Tamás 40273
Amália 82911	Ede 29120	Helena 46524	Károly 24501	Könyvört 40619	Tasilió 40223
Ambrás 50145	Edwin 72622	Henrietta 59107	Katinka 72615	Kibály 23006	Torus 83200
Andor 83456	Ezsb 82836	Hertha 74528	Kassner 82969	Kibély 23278	Tibor 23028
András 490	Ezsbér 20161	Hermann 49541	Kelomen 83216	Kilka 24500	Tihamér 2501
Anna 4948	Emil 48220	Hermína 42217	Klara 2478	Klára 7488	Timon 14522
Antal 14477	Emma 2701	Hilda 2709	Klotild 7260	Kor 17759	Tivadar 23257
Arnold 24582	Endre 36411	Hubert 5313	Kornel 16043	Mario 23016	Tóbiás 21041
Armad 22516	Ernő 12424	Hugo 18184	Kornelló 2202	Mandor 24014	Urban 21255
Arnold 24245	Eraestín 21142	Humbert 21127	Kristóf 22997	Marcia 24279	Valeria 40789
Arpad 29258	Ewein 21007	Ibolya 20077	Kristina 21265	Olga 40715	Vaszi 20018
Arthur 41829	Eva 21259	Iduska 21271	Lajos 40186	Olgyér 57025	Vendel 52526
Aurél 59102	Erzsébet 29236	Ignác 29647	László 40678	Orbán 24566	Viktor 40971
Artúr 72815	Ester 24711	Ilma 24522	Laura 23225	Orszár 24568	Viktória 40917
Bálint 62536	Etel 59158	Illés 59158	Lászár 72674	Otto 23006	Vilhalm 42202
Bálint 62186	Fabian 72625	Ilma 72629	Lenart 82262	Ódó 82291	Vilma 23000
Barnabás 62511	Félik 62587	Iona 82565	L-nke 82565	Pál 292	Vilmos 4018
Bela 2749	Ferdinánd 82516	Imre 82525	Leo 2329	Paula 7260	Vilma 14625
Benedek 4485	Ferenc 82511	Ince 2708	Leonia 7278	Petronella 17240	Virgíli 23029
Bernáti 19204	Férő 2739	Ispoly 6132	Lida 17250	Peter 23017	Zoltán 23014
Berta 29270	Franziska 24119	Irma 18221	Lipót 23000	Prokha 24012	Zsigmond 23028
Bertala 22229	Frida 12425	Irma 2124	Lórant 21240	Pista 24244	Zsófia 12270
Bianka 23254	Frige 21181	István 23292	Lothar 24272	R-nel 16712	Zsuzsanna 23021
Bodó 23006	Fülöp 23009	Isabella 21221	L. T. 82202	Fezina 12246	
Bogdán 44272	Gábor 24258	László 40161	LaMilla 506	R-onard 40273	
Borbála 59146	Gábrilla 23511	van 5626	Luzs 506	Rebort 40629	
Boriska 72818	Gáspár 56411	János 5292	Mávin 2411	Ruzsika 23020	
Brunó 23284	Gezsa 59164	Janka 72611	Max 202	Rudolf 42202	

Legnagyobb nyeresemény esetleg 1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyer. 400.000, 200.000, 2 á 100.000, 1 á 90.000, 2 á 80.000, 1 á 70.000, 2 á 60.000, 1 á 50.000, 40.000, 5 á 30.000, 3 á 25.000, 8 á 20.000 8 á 15.000 36 á 10.000 és még sok egyéb nyeresemény.

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:
1/2 eredeti sorsjegy frt. — 75 vagy kor. 1.50; 1/4 eredeti sorsjegy frt. 1.50 vagy kor. 3. —
1/2 " " " 3.— " " 6.—; 1/1 " " " 6.— " " 12.—
A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.
Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket fenti eredeti szerencsesorsjegyekre kértünk azonnal de legkésőbb

I. é. május hó 25-ig

bizalommal hozzánk beküldeni, miután ezen szerencseszámok gyorsan elfognak.

Török A. és Tsa
bankháza Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főüradánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46a. I. fiók: Váci-körut 4a.

II. fiók: Múzeum-körut IIa. III. fiók: Erzsébet-körut 54a.

Legelegánsabb cipők

készülnek Csúcs István kitting hírnevű cipész műhelyében. Pompás választékot tartok mindenemű lábbeliekből, melyeknek kitting minőségéért felelősséget vállalok. Leghírnevesebb angol cipőkrémek és cipőfénymazák. Raktár Székesfehérvár, Nádor-utca (Eisenbart óras mellett.) 52-47

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomóházban, Székesfehérvárott.